

Pfv.IV.21.598/2012/16.szám

A Kúria a személyesen eljáró felperesnek a dr. Szabó Gyula ügyvéd által képviselt I. rendű és II. rendű alperesek ellen személyhez fűződő jog megsértésének megállapítása és jogkövetkezményeinek alkalmazása iránt a Győr-Moson-Sopron Megyei Bíróság előtt 31.P.20.901/2010. számon megindított és a Győri Ítéltábla Pf.V.20.336/2011/6. számú jogerős ítéletével befejezett perében az alperesek által 48. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán megtartott tárgyaláson meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott rendelkezését részben hatályon kívül helyezi, az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja és a felperesnek az I. rendű alperes által 2008. április 7-én a .. Kamarához címzett bejelentésével kapcsolatban előterjesztett keresetét elutasítja. Egyebekben a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi az I. rendű alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 40.000 (negyvenezer) forint, míg a II. rendű alperest ugyanezen idő alatt 20.000 (húszezer) forint felülvizsgálati eljárásai költség megfizetésére.

A le nem rótt 622.000 (hatszázhuszonkettőezer) forint felülvizsgálati eljárásai illetékből 6.000 (hatezer) forintot a felperes köteles az államnak külön felhívásra megtéríteni, míg a fennmaradó illetéket az állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A jogerős ítélet megállapította, hogy az I. és II.r. alperesek a ..

Ügyvédi Kamara előtt; az I.r. alperes a Pécsi Városi Bíróságon, a Keszthelyi Városi Bíróságon, a Komlói Városi Bíróságon; a II.r. alperes a Szombathelyi Nyomozó Ügyészségen, illetve ezzel összefüggésben a pótmagánvádlóként fellépő I.r. alperes a Zalaegerszegi Városi Bíróságon; valamint az I. és II.r. alperesek a Zalaegerszegi Városi Bíróságon folyamatban volt - és az ítéletben konkrétan megjelölt - eljárások kezdeményezésével, az eljárások összessége tekintetében zaklatásnak tekinthető magatartásával megsértették a felperes becsületét, szakmai jóhírnevét és magánéletének zavartalanságát. Az I.r. alperes azzal, hogy a Zalaegerszegi Nyomozó Ügyészség előtt Ny.53/2006. számon folyamatban volt eljárás kapcsán a .. Ügyvédi Kamarához címzett, 2008. április 7-i keltű bejelentésében okszerűtlenül és minden alap nélkül arra hivatkozott, hogy a nyomozóhatóság vezetője a felperesnek jó barátja és osztálytársa volt, s ez is hozzájárulhatott ahhoz, hogy velük szemben vádat emeltek, megsértette a felperes jóhírnevét és becsületét. Az I.r. alperes a Keszthelyi Városi Bíróság által 71.Vh.113/2009. számon elrendelt végrehajtási eljárásban a 2009. április 24-én előterjesztett beadványában annak valótlan állításával, hogy a felperes az alpereseket a Zalaegerszegi Nyomozó Ügyészség előtt Ny.53/2006. szám alatt folyamatban volt eljárásban ügyvédi megbízatásának megszűnését követően megfenyegette és megzsarolta, továbbá a felperes miatt került sor az I.r. alperes szolgálati jogviszonyból történő felfüggesztésére és miatta húzódott el csaknem kettő évig a büntetőeljárás, megsértette a felperes jóhírnevét és becsületét. Az I.r. alperest a felperes részére 900.000 forint, a II.r. alperest 450.000 forint nem vagyoni kártérítés megfizetésére kötelezte azzal, hogy a II.r. alperes fizetési kötelezettsége az I.r. alperest terhelő kártérítési kötelezettséggel egyetemleges. A felperes ezt meghaladó keresetét, valamint az alperesek viszontkeresetét elutasította. Rendelkezett az első- és másodfokú perköltség, valamint eljárási illeték viseléséről.

A jogerős ítélet alapjául szolgáló tényállás szerint az I.r. alperes - perben nem álló - volt élettársának feljelentése alapján előbb az I.r. alperes, majd házastársa a II.r. alperes, utóbb pedig a volt élettárs ellen is büntetőeljárás indult a Zalaegerszegi Nyomozó Ügyészség előtt Ny.53/2006. számon szociálpolitikai kedvezmény igénybevételéhez szükséges nyomtatvány felhasználásával kapcsolatban. Ebben az eljárásban a .. Szakszervezete (a továbbiakban: szakszervezet) látta el az alperesek képviselői feladatát. A szakszervezetnek .. ügyvéddel volt szerződéses jogviszonya a képviselői ellátására. A tényleges ügyvédi tevékenységet előbb az ügyvéd jelöltjeként, majd az ügyvédi névjegyzékbe való bejegyzését követően a szakszervezettel létrejött megbízási szerződés alapján a felperes látta el. A képviselői ellátásával összefüggésben az alperesek és a felperes között nézeteltérés támadt. Az alperesek a felperes meghatalmazását visszavonták, majd az I.r. alperes jelzése

alapján a szakszervezet - bizalomvesztésre hivatkozással - a felperessel az általános jogi tanácsadó tevékenység végzésére kötött megbízási szerződést is felmondta. Ezt követően a felek között a kapcsolat jelentősen megromlott és az alperesek számos eljárást kezdeményeztek a felperessel szemben.

A felperes keresetében kérte megállapítani: az alperesek az alaptalan feljelentéseikkel és panaszaikkal, valamint annak sorozatos állításával, hogy őket bűnözőnek nevezte, védői feladatát nem megfelelően teljesítette, jogtalanul használta fel az I.r. alperes egészségi állapotára vonatkozó adatot és nem tett eleget a pénzügyi elszámolási kötelezettségének, megsértették a jóhírnevét, a becsületét, az emberi méltóságát, a szakmai hírnevét és a magánéletének sérthetetlenségét. Kérte az alpereseknek a jogsértés abbahagyására kötelezését és a további jogsértéstől való eltiltását, valamint elégtétel adására kötelezését. Kérte továbbá az alperesek 1.500.000 forint nem vagyoni kárának egyetemleges megfizetésére kötelezését.

Az alperesek a kereset elutasítását indítványozták. Védekezésük szerint valamely hatóság előtti eljárás kezdeményezése vagy a büntető feljelentés megtétele önmagában személyhez fűződő jogot nem sért, még akkor sem, ha a feljelentés vagy más beadvány alapján indult hatósági eljárás nem vezet eredményre. Az eljárások kezdeményezésével alkotmányos jogaikkal éltek. Vitatták, hogy az eljárásokkal összefüggésben a felperest nem vagyoni kárpótlást megalapozó hátrány érte.

Az alperesek viszontkeresetükben kérték megállapítani, hogy a felperes a különböző eljárásokban tanúsított képviselői magatartásával megsértette a jóhírnevüket és a becsületüket. Kérték a felperest elégtétel adására, valamint az I.r. alperes részére 1.690.120 forint, a II.r. alperes részére 681.000 forint vagyoni kár, továbbá az I.r. alperes javára 1.500.000 forint, a II.r. alperes javára 1.000.000 forint nem vagyoni kár megtérítésére kötelezni.

A jogerős ítélet indokolása szerint a 2008. április 7-ei keltű, .. Ügyvédi Kamarához címzett bejelentésében szereplő közlés valóságát, a felperes és a Zalaegerszegi Nyomozó Ügyészség vezetője közötti kapcsolat jellegét, valamint annak az I.r. alperessel szemben folytatott eljárásokra gyakorolt hatását az I.r. alperes nem bizonyította. A közlés valóságának bizonyítására az alperesek által indítványozott tanúk kihallgatása nem vezetett volna eredményre, mert az ügyvédi törvénybe ütköző magatartás megítélése jogkérdés, továbbá a beadványban foglaltak valósága egyben bűncselekmény elkövetését is igazolná. Ilyen, a felperest marasztaló büntetőjogi felelősséget megállapító határozatra azonban az alperesek maguk sem hivatkoztak. Az pedig, hogy a felperes követett-e el

bűncselekményt, a jelen perben tanúvallomással nem bizonyítható. A Keszthelyi Városi Bíróság által elrendelt és a Lenti Városi Bíróság előtt folyamatban lévő végrehajtási eljárásban az I.r. alperes a 2009. április 24-ei beadványában az eljárás szükséges kereteit meghaladóan, az eljárás tárgyához szorosan nem kapcsolódóan fogalmazott meg a felperes személyére vonatkozó valótlan állításokat. E beadványokban szereplő valótlan állításokkal megsértette a Ptk. 78. §-a alapján a felperes jóhírnevét. A .. Ügyvédi Kamara, valamint a különböző bíróságok, illetve nyomozó hatóságok előtt az egyes eljárások megindítása, illetve az alperesek beadványainak tartalma önmagukban ugyan nem voltak jogsértők, azonban arra tekintettel, hogy az alperesek rendkívül nagy számú panasz, feljelentés előterjesztésével, ismétlődő jellegével, lényegében azonos körülményekre alapítva kezdeményeztek újabb és újabb eljárásokat a felperes ellen, átlépték a Ptk. 4. és 5. §-aiban meghatározott jóhiszemű joggyakorlás kereteit. Ezért e magatartásukkal ugyancsak megsértették a felperes jóhírnevét. Mindezek alapján a jogerős ítélet a Ptk. 84. § (1) bekezdés a) pontja alapján a jogsértést megállapította, a jogsértés abbahagyására és a további jogsértéstől való eltiltásra vonatkozó keresetet azonban elutasította. A jogerős ítélet a Ptk. 84. § (1) bekezdés e) pontjának alkalmazásával a Ptk. 339. § (1) bekezdés és 355. § (4) bekezdés alapján kötelezte a megállapított jogsértéssel összefüggésben az alpereseket nem vagyoni kártérítés megfizetésére. A jogerős ítélet a köztudomás szerint is elfogadhatónak találta, hogy a felperes a zaklatás jellegű eljárás sorozathoz kapcsolódóan nem vagyoni kárpótlást megalapozó hátrányt szenvedett. A jogerős ítélet a nem vagyoni kártérítés összegét a jogsértés elhúzódó jellegére, azok számára és negatív hatásaira figyelemmel mérlegeléssel és az alperesek által elkövetett jogsértésekre tekintettel differenciáltan állapította meg.

A jogerős ítélet az alperesek viszontkeresetét alaptalannak találva megállapította, hogy az alperesek állítása szerint a felperes által a képviselőjük nem megfelelő ellátása, valamint a felperesnek az az eljárása, hogy az I.r. alperessel ellenérdekelt fél képviselőjét az ügyvédi törvény előírásait megsértve ellátta, továbbá az, hogy a felperes eljárásokat kezdeményezett velük szemben, illetve az I.r. alperes elmeállapotára vonatkozóan véleményt nyilvánított és a felperes az ellene indított bírósági eljárásban saját védekezése érdekében az I.r. alperesre vonatkozó orvosi iratot csatolt, a személyhez fűződő jog megsértését nem teszi megállapíthatóvá.

A jogerős ítélet ellen, eljárási és anyagi jogszabálysértésre hivatkozással, az alperesek nyújtottak be felülvizsgálati kérelmet, tartalma szerint annak hatályon kívül helyezése és elsődlegesen a felperes keresetének elutasítása és a viszontkeresetüknek való helytadás, másodlagosan az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítása érdekében. Felülvizsgálati álláspontjuk szerint a tényállás nem

került teljes körűen feltárássra, ezért szükséges az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítása. Ezen túlmenően lényeges eljárási szabályt is sértettek az eljárt bíróságok azzal, hogy a hiányosan, mellékletek nélkül benyújtott keresetlevelet nem utasították el idézés kibocsátása nélkül a Pp. 130. § (1) bekezdés j) pontja alapján. A felperes által csatolt és hivatkozott iratokat nem kapták meg az eljárás alatt, a jogerős ítélet azon megállapításának pedig, hogy a felperes által hivatkozott eljárásokat egyértelműen azonosítani tudták, jogszabályi alapja nincs. Kifogásolták, hogy a másodfokú eljárásban tartott tárgyaláson az eljáró tanács elnöke az eljárási jogaik gyakorlásában korlátozta őket azáltal, hogy személyesen nem szólalhattak fel. Az alperesek részletesen kitérve a felperes jogi képviselői tevékenysége ellátása során tanúsított magatartására, érdemben lényegében azt adták elő, hogy a jogerős ítélet a bizonyítási teher helytelen alkalmazásával, tévesen állapította meg terhükre a jogsértést a közlések valósága bizonyításának hiányában.

A felperes - tartalmilag - a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte.

A felülvizsgálati kérelem részben alapos az alábbiak szerint.

Nem osztotta a Kúria az alperesek eljárási szabálysértésekre vonatkozó álláspontját. A jogerős ítélet alapjául szolgáló tényállást az elsőfokú bíróság a Pp. 206. § (1) bekezdése alapján megfelelően és a jogvita elbírálásához szükséges terjedelemben feltárta. Az alperesek a perben valamennyi kereseti kérelemmel szemben érdemben védekeztek. Ezért az eljárt bíróságok terhére olyan eljárási szabálysértést, amely az ügy érdemi elbírálására kihatással volt és a Pp. 275. § (4) bekezdése alapján a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését indokolná, megállapítani nem lehet.

Téves az alpereseknek a másodfokú tárgyalás szabálytalanságára vonatkozó eljárási kifogása is. A Pp. 73/A. § (1) bekezdés a) pontja alapján az ítéletelőtti eljárásban az ítélet ellen fellebbezést előterjesztő fél számára a jogi képviselet kötelező. A Pp. 73/B. § (1) bekezdése szerint, ha a jogi képviselet kötelező, a jogi képviselő nélkül eljáró fél perbeli cselekménye és nyilatkozata - a törvényben meghatározott esetek kivételével - hatálytalan. Ezért nem sértett eljárási szabályt a Győri Ítéletelőtti tábla azzal, hogy a másodfokú eljárásban tartott tárgyaláson az elsőfokú ítélet ellen fellebbezéssel élő és kötelezően jogi képviselővel eljáró alperesek számára nem tette lehetővé a személyes nyilatkozat tételét. Az olyan eljárásban, amelyben a fél számára a jogi képviselet kötelező, a félnek nincs alanyi joga arra, hogy az eljárási cselekményeket, illetve nyilatkozatokat a jogi képviselő közreműködése nélkül, személyesen tegye meg.

Érdemben helytállóan állapította meg a jogerős ítélet, hogy a felperes tevékenységével kapcsolatban a szabálytalanság vagy a bűncselekmény észlelése esetén az alpereseket alanyi jogon megillette az eljárások kezdeményezése, amely függetlenül az eljárás eredményétől, önmagában személyhez fűződő jogot nem sért. Az eljárások kezdeményezésének jogával összefüggésben helyesen hivatkozott ugyanakkor a jogerős ítélet a jog társadalmi rendeltetésének megfelelő, jóhiszemű gyakorlásának követelményére és a joggal való visszaélés tilalmára.

A Ptk. 4. § (1) bekezdése alapján a polgári jogok gyakorlása és a kötelezettségek teljesítése során a felek a jóhiszeműség és a tisztesség követelményeinek megfelelően, kölcsönösen együttműködve kötelesek eljárni. A Ptk. 5. § (1) bekezdése szerint a törvény tiltja a joggal való visszaélést. A (2) bekezdés alapján joggal való visszaélésnek minősül a jog gyakorlása, ha az a jog társadalmi rendeltetésével össze nem férő célra irányul, különösen ha - egyebek mellett - a személyek zaklatására, jogaik és törvényes érdekeik csorbítására vezetne.

A fenti rendelkezések figyelembe vételével helytállóan állapította meg a jogerős ítélet, hogy az alperesek által kezdeményezett eljárások száma, annak módja, sok esetben az ugyanazon körülményekre alapított ismétlődő jellege megvalósítja a joggal való visszaélést. Az alperesek négy év alatt mintegy 26 eljárást kezdeményeztek a felperessel szemben az ügyvédi kamara, a különböző bíróságok és nyomozó hatóságok előtt, amelyek egy töről fakadtak: az alperesek és a jogi képviselőjüket ellátó felperes között a kapcsolat megromlásából eredtek. Az alpereseknek ez a joggyakorlása messze meghaladja azt a mértéket, amely az eljárás kezdeményezésére vonatkozó jog társadalmi rendeltetésével összeegyeztethető. Az alperesek azzal, hogy ilyen nagy számban, zaklató jelleggel kezdeményeztek a felperessel szemben - döntő többségében eleve megalapozatlan - eljárásokat, megsértették a felperesnek a Ptk. 75. § (1) bekezdésében védett személyhez fűződő jogait, ennek körében alapvetően a magánélet zavartalanságához fűződő személyiségi jogát és a Ptk. 76. §-a alapján a becsületét, valamint a Ptk. 78. §-ában védett jóhírnevét. Ezért jogszabálysértés nélkül állapította meg a jogerős ítélet az alperesek által indított eljárásokkal a jogsértést.

A jogerős ítélet ugyanakkor tévesen állapította meg az I.r. alperes terhére a jogsértést annak közlésével, hogy a felperesnek a nyomozó hatóság vezetőjéhez fűződő kapcsolata feltehetőleg szerepet játszott abban, hogy vele szemben vádat emeltek. A közlés az I.r. alperes által feltételezett cselekvőiséget nem a felperesnek, hanem a nyomozóhatóság vezetőjének tulajdonít, a felperesre vonatkozóan semmilyen tényt nem állít. Önmagában pedig a felperesnek a

nyomozóhatóság vezetőjével fennálló kapcsolatára vonatkozó közlés a felperesre nézve, még valótlansága esetén sem hordoz sértő tartalmat. Ezért a felperes az érintettségének hiányában személyiségi jogvédelmet alappal nem igényelhet.

Az alperesek a jogerős ítélet nem vagyoni kártérítésben marasztaló, valamint a viszontkeresetüket elutasító rendelkezései tekintetében értékelhető jogszabálysértésre nem hivatkoztak.

Mindezekre tekintettel a Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott rendelkezését a Pp. 275. § (4) bekezdése alapján részben hatályon kívül helyezte, a Pp. 253. § (2) bekezdés megfelelő alkalmazásával az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta és egy jogsértés tekintetében az I. rendű alperessel szemben előterjesztett keresetet elutasította. Egyebekben a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.

A Kúria a túlnyomórészt pervesztes alpereseket a Pp. 81. § (1) bekezdése szerint kötelezte a felperes ügyvédi képviselésével felmerült és a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) és (5) bekezdései, valamint a 4/A. § (1) bekezdése alapján megállapított felülvizsgálati eljárási költségének megfizetésére.

A tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetékből a felperes a 6/1986. (VI.26.) IM. rendelet (R.) 13. § (2) bekezdése alapján köteles a pervesztességének megfelelő összeget az államnak megtéríteni, míg a fennmaradó illetéket az alperesek teljes személyes költségmentességére tekintettel a R. 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján az állam viseli.

Budapest, 2013. március 13.

Dr. Mészáros Mátyás sk. a tanács elnöke, Dr. Kovács Zsuzsanna sk. előadó bíró, Dr. Baka András sk. bíró

A kiadmány hitelélül:

Vné

tisztviselő